

Hjernesagen

*Landsforeningen for mennesker ramt af
blodprop eller blødning i hjernen*

*Blekinge Boulevard 2,
2630 Taastrup*

Årsrapport for 2017

CVR-nr. 17 23 29 32

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
Ledelsespåtegning	1
Den uafhængige revisors påtegning	2
Oplysninger om foreningen	5
Ledelsesberetning	6
Regnskabspraksis	14
Resultatopgørelse 1. januar – 31. december	15
Balance 31. december	16
Noter til årsrapporten	18

Ledelsespåtegning

Hovedbestyrelsen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 for Hjernesagen.

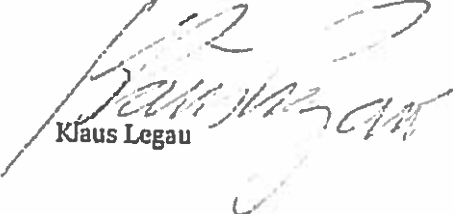
Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med gældende regnskabsbestemmelser.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for 2017.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Taastrup, den 19. marts 2018

Direktør

Klaus Legau

Hovedbestyrelse

Lisé Beña Erichsen
landsformand

Annemette Ruth
næstformand

Lillian Knudsen

Jens Barfoed

Lisbet Kragh

Lars Jørgen Sloth

Ilse Rosenkilde Johansen

Den uafhængige revisors påtegning

Til repræsentantskabet i Hjernesagen,
Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for 2017 i overensstemmelse med den danske årsregnskabslov samt kravene i kapitel 2 i "Bekendtgørelse nr. 98 af 27. januar 2014 om regnskab og revision mv. af regnskaberne for modtagere af tilskud fra Børne- og Socialministeriets puljer efter lov om visse spil, lotterier og væddemål".

Vi har revideret årsregnskabet for Hjernesagen, Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen 1. januar – 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*. Vi er uafhængige af foreningen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet fejlinformation i ledelsesberetningen.

Den uafhængige revisors påtegning

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven og foreningens vedtægter. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere foreningens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere foreningen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt kravene i kapitel 2 i "Bekendtgørelse nr. 98 af 27. januar 2014 om regnskab og revision mv. af regnskaberne for modtagere af tilskud fra Børne- og Socialministeriets puljer efter lov om visse spil, lotterier og væddemål" altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af foreningens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

Den uafhængige revisors påtegning

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om foreningens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at foreningen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med foreningens ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 19. marts 2018
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Poul Madsen
statsautoriseret revisor
mne10745

Oplysninger om foreningen

Navn	Hjernesagen, Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen
Domicil	Blekinge Boulevard 2 2630 Taastrup
Formål	<ul style="list-style-type: none">- at forebygge at mennesker rammes af blodprop eller blødning i hjernen- at sikre bedst mulig behandling til mennesker, der rammes af blodprop eller blødning i hjernen- at sikre bedst mulig genoptræning og rehabilitering af hjerneskadede- at sikre bedst mulig støtte til hjerneskadede og deres pårørende
Hovedbestyrelse	Lise Beha Erichsen Annemette Ruth Lillian Knudsen Jens Barfoed Lisbeth Kragh Lars Jørgen Sloth Ilse Rosenkilde Johansen
Direktør	Klaus Legau
Revision	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Strandvejen 44 2900 Hellerup

Ledelsesberetning

Om Hjernesagen

Hjernesagen har en vision om, at hjernen skal være en folkesag, så alle danskere opfatter hjernen som et vigtigt organ, man skal passe på. Både for at forebygge blodprop og blødning i hjernen, og for at Hjernesagen med stor folkelig bevågenhed bedre kan arbejde for at sikre rammer og vilkår for ramte og pårørende.

Som en central del af denne indsats arbejder vi for at fremme sundhed og forebygge blodprop og blødning i hjernen, kaldet apopleksi. Det sker gennem oplysningskampagner, ved at tilbyde information i både skriftlig og elektronisk form og ved at indgå i partnerskaber og samarbejder, der har en dagsorden om at fremme sundhed som fx Saltpartnerskabet.

Vi søger at forbedre rammerne og vilkårene for ramte og pårørende. Både gennem tilbud om rådgivning og kurser til vores medlemmer. Men også ved at stille konkrete forslag til forbedringer og ved at belønne særligt gode indsatser med vores årlige Ærespris. Vi gør det ved, at vi går i dialog med myndigheder og institutioner og ved at gøre opmærksom på nødvendige forbedringer, fx gennem dagspressen og i høringsvar.

Hjernesagen er Danmarks apopleksiforening og har en stor viden og dokumentation af området, der kan findes online via Hjernesagen.dk og via vores mange pjecer og foldere. Hjernesagen har dertil et tilknyttet ekspertpanel, der består af ledende fagfolk bredt inden for behandling og rehabilitering. Hjernesagens viden benyttes i vidt omfang af fagfolk på hjerneskeadeområdet.

Protector

H.K.H. Kronprinsessen er protector for Hjernesagen.

Repræsentantskab og bestyrelse

Hjernesagens øverste myndighed er repræsentantskabet, der mødes årligt og består af repræsentanter fra Hjernesagens lokalforeninger.

Repræsentantskabet vælger Hjernesagens bestyrelse, som består af syv personer, der bliver valgt forskudt, for to år ad gangen.

Bestyrelsen har det overordnede ansvar for Hjernesagens drift.

Ledelsesberetning

Hjernesagens lokalforeninger

41 lokale foreninger engagerer 400 – 500 frivillige, der laver aktiviteter og arrangementer for medlemmer af Hjernesagen.

Der var i alt 9.538 medlemmer af Hjernesagen i 2017, hvoraf institutionsmedlemmer udgør 136. Med en lille øgning ligner det medlemstallet for 2016.

Medlemmerne stammer fra fire kategorier; hhv. individuelle medlemmer, hustrandsmedlemmer, støtte-medlemskaber og institutionsmedlemskaber. Hjernesagen samarbejder med syv pensionsselskaber, der betaler for et års medlemskab for de medlemmer, der rammes af apopleksi og får udbetalt forsikring for kritisk sygdom.

Hjernesagens hovedbestyrelse har etableret en kontaktpersonordning, hvor seks hovedbestyrelsesmedlemmer varetager hver sin region (dog varetages Region Hovedstaden af to hovedbestyrelsesmedlemmer) og sikrer, at lokalforeningerne årligt kan mødes på regionalt niveau og udveksle viden og erfaringer.

Ansatte i Hjernesagen

Hjernesagen havde i 2017, hvad der svarer til 6,57 årsværk (11 medarbejdere), fordelt på rådgivning, kommunikationsarbejde, økonomistyring, medlemskontakt og administration. Dette er uændret sammenlignet med året før.

Som supplement til ansattegruppen får Hjernesagen dels hjælp fra frivillig arbejdskraft, dels hjælp i form af et samarbejde med jurister på såvel arve- som patientrettighedsområdet, hvor juristerne giver gratis indledende rådgivning til Hjernesagens medlemmer.

Årets forløb

2017 var præget af en række begivenheder og aktiviteter, der har betydning for foreningens økonomiske muligheder og rammer.

Nyt formandskab

På repræsentantskabsmødet den 26. maj sagde Hjernesagen farvel til landsformand Bruno Christiansen efter mere end 10 år på posten samt farvel til næstformand Lene Jensen. Formandskabet fik dermed nye profiler, hvor Lise Beha Erichsen blev valgt som ny landsformand, og Annemette Ruth blev valgt som ny næstformand.

Ledelsesberetning

Ændring på direktørposten

Den 1. februar 2017 begyndte Klaus Legau som ny direktør i Hjernesagen. Han kom senest fra en direktørpost i AIDS-Fondet og har inden da haft lederstillinger i den private og offentlige sektor samt i civilsamfundsverdenen. Den nye direktør har til opgave at sikre den fortsatte vækst af Hjernesagen, såvel økonomisk som i medlemstal.

Igangsætning af ny strategi

Med ønske om at fokusere Hjernesagens indsatser for at opnå konkrete målsætninger valgte hovedbestyrelsen i 2017 at igangsætte udviklingen af en flerårig strategi for Hjernesagen. Ambitionen i hovedbestyrelsen var samtidig at sikre, at strategiudviklingen skete med involvering af lokalforeningerne. Processen blev for alvor sat i gang forud for og på selve Hjernesagens repræsentantskabsmøde.

Strategien forløber i tre spor, der angår vores prioriterede mål og indsats for foreningen, der angår vores fundraising og angår vores brand i den danske befolkning.

Ændringer i bemanningen

I 2017 blev der genskabt kontinuitet i Hjernesagens tilbud om socialrådgivning, da der i april måned blev ansat to deltidsrådgivere. Det har medført høj sikkerhed for medlemmernes adgang til telefonrådgivning, og det har dermed styrket kvaliteten af denne serviceleverance. Rådgivningen er nu bemanded af Maja Klamer Løhr, Helga Waage Jørgensen og Kelvin Nielsen, ud over den fortsatte neuropsykologiske rådgivning ved Line Kirstine Hauptmann og adgang til gratis indledende rådgivning vedrørende arv hos advokat Dea Deleuran og vedrørende erstatning og forsikring hos advokat Søren Kroer.

Vores hidtidige journalist fik nyt job og blev pr. 1. september afløst af Thomas Garlov som ny kommunikations- og presseansvarlig.

Partnerskaber

Hjernesagen indgik også i 2017 vigtige partnerskaber med det formål at fremme hjernesundheden og opmærksomheden på hjernen.

Således deltog vi sammen med Spastikerforeningen, Epilepsiforeningen, Parkinsonforeningen, Hjerne-skadeforeningen, Hjernerystelsesforeningen og Alzheimerforeningen i Hjerneugen i uge 11, hvor aktiviteterne bestod af en kunstudstilling af værker udført af medlemmer valgt fra de syv foreninger, FreeCard der satte hjernen i fokus på cafeer i hele landet, online konkurrence og oplysning samt aktiviteter i Hjerneuge-foreningernes lokalforeninger rundt om i landet.

Ledelsesberetning

Saltpartnerskabet er et andet partnerskab, Hjernesagen indgår i, der har til formål at reducere danskernes saltforbrug for at forebygge forhøjet blodtryk og hjertekarsygdomme, der er en alvorlig risikofaktor for udvikling af apopleksi. Saltpartnerskabet består af Bager- og Konditormestre i Danmark, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, COOP, Dansk Erhverv, Dansk Hypertensionsselskab, Dansk Supermarked, DI Fødevarer, Diabetesforeningen, DSK, Forbrugerrådet TÆNK, FødevareDanmark, Fødevarestyrelsen, Gigtforeningen, Hjernesagen, Hjerteforeningen, HORESTA, Kost- og Ernæringsforbundet, Kræftens Bekæmpelse, Lagkagehuset, Landbrug og Fødevarer og Lidl.

Arvesamarbejdet er et tredje partnerskab, som Hjernesagen indgår i sammen med 30 andre civilsamlingsorganisationer. Samarbejdet skal oplyse danskerne om muligheden for at lave testamente. I 2017 lancerede Arvesamarbejdet sin fælles hjemmeside DetGodeTestamente.dk. Med Det Gode Testamente fortæller de samarbejdende organisationer om mulighederne og inspirerer til at sætte gang i overvejelser om testamente i den danske befolkning. Via fællesskab kan der også tilbydes gratis rådgivning fra advokater, der er eksperter på området.

Baggrunden, for at Hjernesagen indgår i partnerskabet, er, at det er under 2 pct. af danskerne, som har skrevet en god sag ind i deres testamente, men undersøgelser viser, at mange flere rent faktisk ønsker at gøre det. En del gode intentioner strandede desværre på, at man tror, det er kompliceret og svært. Den opfattelse vil Arvesamarbejdet gerne ændre ved at fortælle, at det i virkeligheden er forholdsvis enkelt at oprette testamente, og at alle donationer til alle organisationer – store som små – gør en forskel. Hjernesagen ser dertil sit medlemskab i Arvesamarbejdet som en langsigtet investering, der bidrager til at øge foreningens arveindtægter.

Støtte fra Zangger Fonden

Hjernesagen modtog i 2017 150.000 kr. fra Zangger Fonden, der gør det muligt for os at uddele legater til vores ramte og pårørende medlemmer, der søger om støtte, der kan aflaste ansøgerens handicap og lette hverdagen, fx med sygdomsbehandling, genoptræning og ophold på rekreativcenter. Puljen uddeles i portioner op til 10.000 kr. I 2017 styrkede Hjernesagen sin information til medlemmerne om denne mulighed for at øge opmærksomheden om dette vigtige gode ved at være medlem af Hjernesagen.

Temadag for fagfolk

Der var budgetteret med to temadage i 2017, men Hjernesagen valgte kun at gennemføre en temadag i maj måned.

Temadagen i maj måned havde 57 betalende deltagere, hvor der i marts 2016 havde været 102 deltagere og 88 deltagere i oktober 2016.

Vi forventer i 2018 igen at gennemføre to temadage, og vi vil på samme tid styrke indsatsen for at finde emner og oplægsholdere, der er aktuelle og interessante for målgruppen, som er fagfolk på hjerneskademrådet i såvel kommunalt regi som i sygehussektoren, således at det budgetmæssige mål indfries.

Ledelsesberetning

Æresprisen

Hjernesagens Ærespris uddeles årligt for at markere personer, institutioner eller virksomheder, der gør en forskel på apopleksiområdet. I 2017 uddeltes prisen til Apopleksienheden på Rigshospitalet, Glostrup for deres arbejde med at implementere metoden Den Involverende Stuegang, der sætter patient og pårørende i centrum i deres eget forløb. Apopleksiansvarlig overlæge dr.med. Helle K. Iversen modtog prisen på Apopleksienhedens vegne den 26. maj ved Hjernesagens repræsentantskabsmøde.

Det gode liv sidder i hjernen

Kampagnen "Det gode liv sidder i hjernen", igangsat i 2016, blev videreført i 2017, hvor såvel landsforening som lokalforeninger landet over satte fokus på, hvordan motion kan bidrage til at få en sundere hjerne, og gav oplysning om vigtigheden af at kende sit blodtryk. Der blev uddelt 9.500 kampagnematerialer i løbet af årets kampagneindsats, bl.a. via 20 lokalforeningers og landsforeningens individuelle kampagnearrangementer ved lanceringen den 10. maj.

Service-tjek af hjerneskadeområdet

I en rapport fra Rigsrevisionen fra november 2016 fremgik det, at der er en række væsentlige udfordringer i sammenhængen mellem sygehus og kommune og kvaliteten i kommunernes tilbud om genoptræning til borgere med hjerneskade. For eksempel viste rapporten, at kun meget få patienter fik tilbud om rehabilitering på specialiseret niveau. Selv om hjerneskadeområdet er et område, hvor der gennem årene er taget en lang række initiativer for at sikre både høj kvalitet og sammenhæng i genoptræningstilbuddene. Det gælder både i form af udarbejdelse af lovgivning, anbefalinger og puljemidler til understøttelse af området.

Sundhedsminister Ellen Trane Nørby bad derfor i 2017 Sundhedsstyrelsen om at gennemføre et service-tjek af genoptrænings- og rehabiliteringsindsatserne over for mennesker med en hjerneskade.

Hjernesagens landsformand Lise Beha Erichsen blev inviteret med i følgegruppen, der spærrede med Sundhedsstyrelsen om de anbefalinger til højnelse af kvaliteten, som fulgte af service-tjekket i november måned. Samtidig med offentliggørelsen af anbefalingerne blev der afsat puljemidler til en række prioriterede indsatser. Herunder en pulje på 2 mio. kr. til projekter med hensigt om at styrke støtten til pårørende, udviklet af foreninger på hjerneskadeområdet. Hjernesagen søgte denne pulje og modtog 1,1 mio. kr. til en treårig indsats, der blev påbegyndt i slutningen af 2017, og som varer til og med 2020 – læs mere herom nedenfor.

Nye udvidede muligheder for støtte til pårørende

Året blev markeret af to væsentlige donationer til Hjernesagens arbejde for at hjælpe pårørende til apopleksiramte i de kommende år.

Ledelsesberetning

Vi modtog 441.195 kr. fra Ingrid og Johan Hansens Mindefond til at gennemføre et udvidet tilbud om pårørendestøtte i form af undervisning og gruppeforløb med hhv. socialrådgiver og neuropsykolog. Formålet er at klæde deltagerne på med viden om regler og rammer såvel som med viden om sig selv for at styrke dem i deres pårørenderolle. Planlægning og tilrettelæggelse af forløbene blev gennemført i 2017, og selve forløbene blev sat i gang i begyndelsen af 2018 og gennemføres i løbet af 2018 i seks byer i hele landet. Det giver samtidig mulighed for langt flere pårørende end hidtil at deltage i Hjernesagens pårørendetilbud.

Som omtalt ovenfor modtog vi i slutningen af 2017 tilsagn om ca. 1,1 mio. kr. fra Sundhedsstyrelsen til i perioden 2018-2020 at etablere en række nye tilbud til understøttelse af pårørende, der bl.a. sætter fokus på børn og unge til den ramte. Det modtagne beløb udbetales halvårligt forud i forhold til projektets konkrete aktiviteter, og der skal slutteligt afrapporteres i første kvartal 2021. Projektet medfører, at Hjernesagen etablerer et landsdækkende mentornetværk af såvel unge som partnere til ramte, samtaleforløb for børn og unge pårørende fordelt i hele Danmark, webinarer, der kan tilgås via computer eller mobil enhed overalt, gruppeforløb for partnere til ramte tre steder i landet samt efterværn til deltagerne. Projektet blev startet i slutningen af 2017, og de første aktiviteter begynder i løbet af 2018.

Symposium i anledning af World Stroke Day

Under overværelse af Hjernesagens protektor H.K.H. Kronprinsessen præsenterede Hjernesagen fagfolk samt lokalforeninger for ny viden på apopleksiområdet i anledning af World Stroke Day. Oplægsholderne var Ellen Garde, afdelingslæge på MR Forskningssektionen i Region Hovedstaden og lektor på Københavns Universitet, Avril Drummond, professor of Healthcare Research, University of Nottingham, UK og Jon Barrick, præsident for SAFE (Stroke Alliance for Europe). Symposiet markerede samtidig Kronprinsessens 10 år som protektor for Hjernesagen.

Kommunale og regionale valg

"Stem med hjernen – gør en forskel for 75.000 danskere med blodprop eller blødning i hjernen" var sloganet for Hjernesagens koordinerede indsats under valgkampen. En række lokalforeninger og landsforeningen gik hver især ind i valgkampen for på fælles grundlag at markere apopleksiområdet og de udfordringer, der er på feltet. Blandt andet ved at uddele Hjernesagens 8.000 "Stem med hjernen"-kort, ved at arrangere valgmøder med politikere, ved at skrive debatindlæg, ved at gå med i fælles valgmøder og på anden vis.

Baggrunden for indsatsen er, at danskere, der rammes af blodprop eller blødning i hjernen, har brug for at få tilbudt god og sammenhængende genoptræning for at få et godt liv med arbejde, fritidsaktiviteter, familie og venner. Men det halter med sammenhængen i og med beskrivelsen af de kommunale genoptræningstilbud, mennesker med hjerneskade får. Det kan være svært at gennemskue, om genoptræningstilbuddet gives efter kommunens økonomi eller efter borgerens behov. Med kortere og kortere tid på sygehuset efter behandling for blodprop eller blødning i hjernen kommer mennesker med hjerneskade hurtigere hjem, og de risikerer at få forringet livskvaliteten unødvendigt meget mere, fordi genoptræningen ikke foregår optimalt. Apopleksi er en af Danmarks største folkesygdomme, der rammer 12.500 danskere hvert år, og hvor 75.000 allerede lever med følgerne.

Ledelsesberetning

Interessevaretagelse

Hjernesagens forslag til en national handleplan for apopleksi, der blev udarbejdet i 2016, blev i 2017 sat på dagsordenen gennem møder med sundhedsordførere i Folketinget, med KL og i Danske Regioner samt med andre foreninger og organisationer for at mobilisere opbakning til at styrke indsatsen på apopleksiområdet, hvad angår forebyggelse og behandling, genoptræning og rehabilitering, ramte og pårørende samt kompetenceudvikling og forskning.

Hjernesagen så i 2017 positive delresultater, som vi blandt andet har søgt opnået via en national handleplan i forbindelse med servicetjek af hjerneskadeområdet. Det blev muligt at tilbyde øget støtte til pårørende, fx ved at lave mentornetværk, og der kom fokus på involvering af patienter på neurologiske afdelinger samt på måling af brugertilfredshed i regioner og kommuner via puljeudbud fra Sundhedsstyrelsen.

Hjernesagen var synlig i medierne via debatindlæg, TV og radiointerviews, gennem medlemsbladet, der udkom fire gange i 2017, og på vores Facebook-profil. Vi afgav dertil en række høringssvar.

Hjernesagens økonomi i 2017

Hjernesagens økonomi hviler på kontingentindtægter, udlodningsmidler, arveindtægter, bidrag fra fonde, gavebeløb og indtægtsskabende virksomhed, bl.a. salg af materialer og to årlige skrabelotterier.

Hjernesagen kom ud af 2017 med et underskud efter disponering af interne tilskud på 451.753 kr. Der var budgetteret med et underskud på 1.867.300 kr. Hjernesagens egenkapital udgør 7.597.667 kr.

Anledningen til årets resultat er især telemarketing, der har givet et bedre resultat end forventet, samt mange midler til øremærkede projekter og flere arveindtægter. I alt er der kommet 1,2 mio. kr. mere i indtægter end budgetteret.

Hovedbestyrelsen har stor opmærksomhed på, at Hjernesagen øger indtjeningen i sin fundraisingindsats, også for at mindske foreningens afhængighed af udsving i sine indtægter, fx fra arv.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er ikke indtruffet begivenheder af betydning for årsregnskabet siden regnskabsårets afslutning.

Ledelsesberetning

Forventninger til fremtiden

I december 2017 vedtog Hjernesagen en strategi for sin fremtidige fundraising. Strategien anviser, hvordan vi fremover kan skaffe midler, der skal understøtte Hjernesagens indsats, specifikt indsatsen som den beskrives i vores foreningsstrategi 2018-2021, der skal besluttes på repræsentantskabsmødet i 2018. Hovedbestyrelsen har taget beslutningen om, at fundraising kun kan styrkes, hvis den målrettes, og hvis der investeres i den, blandt andet med ansættelse af en fundraiser. Dette skal over de kommende år medføre en gradvis øget indtægt og flere medlemmer til foreningen.

Hjernesagens nationale handleplan for apopleksi har været et effektivt værktøj i vores politiske arbejde for ramte og pårørende på apopleksiområdet. Enkelte elementer af planen er indfriet i løbet af 2017 i forbindelse med, at der blev gennemført servicetjek af hjerneskadeområdet. I 2018 vil vi opdatere handleplanen for at fastholde opmærksomheden på behovet for en national plan for apopleksi.

I 2019 kan Hjernesagen fejre 25 års jubilæum som forening, og arbejdet med at forberede jubilæet vil gå i gang i 2018.

Tak

Hjernesagen vil udtrykke sin tak til fonde, private virksomheder og privatpersoner, som i 2017 har støttet vores aktiviteter og tilbud. En særlig tak skal lyde til Ingrid og Johan Hansens Mindefond, der i 2017 gjorde det muligt at igangsætte en ny, stor indsats målrettet pårørende i form af kursusforløb i seks byer i hele landet.

Vi vil takke de mange frivillige, der giver vores medlemmer tilbud om sociale aktiviteter i vores 41 lokalforeninger i hele landet, og som bidrager til foreningens praktiske og politiske arbejde.

Vi takker vores ekspertpanel for at agere vigtige sparringspartnere.

Endelig takker vi samarbejdspartnere i styrelser, regioner og kommuner.

Regnskabspraksis

Årsrapporten for Hjernesagen for 2017 følger lov om fonde og visse foreninger samt bestemmelserne i årsregnskabslovens regnskabsklasse A og er udarbejdet efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Indtægtskriteriet

Indtægtskriteriet for tilskud og gaver er bevillingstidspunktet. Øvrige indtægter følger faktureringsprincippet.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver er værdiansat til anskaffelsespriser med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivningerne beregnes lineært af anskaffelsesprisen over følgende åremål:

Driftsmidler og inventar	5 år
IT-udstyr (hjemmeside)	10 år

Anskaffelser under DKK 13.200, software samt anskaffelser, dækket fuldt ud af formålsbestemte tilskud, omkostningsføres i anskaffelsesåret.

Finansielle anlægsaktiver

Værdipapirer er værdiansat til balancedagens kurs.

Hensættelser

Hensættelser omfatter formålsbestemte tilskud fra eksterne donatorer, som ikke er fuldt anvendt ved årets udgang. I regnskabsposten indgår også omkostninger til internt finansierede projekter, som er besluttet af bestyrelsen i 2017, men som først afvikles i 2018.

Kreditorer og skyldige omkostninger

Kreditorer og skyldige omkostninger omfatter foreningens påtagne gældsforpligtelser, som ikke er betalte ved årets udgang.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

Indtægter	Note	2017	2016
Tilskud, gaver og arv	1	3.888.378	3.658.069
Formålsbestemte tilskud og gaver overført fra tidligere år	13	1.713.094	1.277.700
Hensættelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år	13	-2.204.755	-1.713.094
Tilskud og gaver samt indtægtsskabende aktiviteter		3.396.717	3.222.675
Kontingentindtægter		1.498.851	1.482.126
Indtægtsskabende aktiviteter	2	419.317	435.160
Mening og Mestring		283.144	168.778
Intern projektstyring		128.409	320.347
Finansieringsindtægter, netto		324.580	335.247
Indtægter		6.051.018	5.964.333
Omkostninger			
Omkostninger ved medlemsrelaterede aktiviteter	3	214.152	297.876
Oplysnings- og indtægtsskabende aktiviteter	4	1.413.792	1.897.992
Kursus- og undervisningsaktiviteter mv.	5	32.622	101.775
Støtte til lokalt arbejde	6	405.710	508.760
Hjemmesideopdateringer		25.000	14.375
Fællesomkostninger	7	4.717.644	4.992.940
Afskrivninger	8	36.521	36.521
Omkostninger		6.845.441	7.850.239
Resultat før interne tilskud		-794.423	-1.885.906
Bestyrelsens disponering af interne tilskud:			
Hensat 1. januar	13	885.704	1.926.455
Hensat 31. december	13	-543.034	-885.704
		342.670	1.040.751
Årets resultat		-451.753	-845.155

Årets resultat overføres til næste år.

Balance 31. december

Aktiver

	Note	2017	2016
IT-investeringer	8	181.453	217.974
Materielle anlægsaktiver		181.453	217.974
Værdipapirer	9	9.043.455	9.571.203
Deposita		93.162	90.448
Finansielle anlægsaktiver		9.136.617	9.661.651
Anlægsaktiver		9.318.070	9.879.625
Tilgodehavender fra salg		5.447	1.625
Andre tilgodehavender		101.500	193.417
Periodeafgrænsningsposter		190.396	179.506
Tilgodehavender		297.343	374.548
Likvide beholdninger	10	1.473.027	1.248.705
Omsætningsaktiver		1.770.370	1.623.253
Aktiver		11.088.440	11.502.878

Balance 31. december

Passiver

	Note	2017	2016
Kapitalkonto	11	7.597.667	8.049.420
Egenkapital		7.597.667	8.049.420
Henlæggelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år	13	2.747.789	2.598.798
Klausulerede midler		2.747.789	2.598.798
Kreditorer og skyldige omkostninger Periodeafgrænsningsposter	12	721.999 20.985	788.155 66.505
Kortfristede gældsforpligtelser		742.984	854.660
Gældsforpligtelser		742.984	854.660
Passiver		11.088.440	11.502.878
Kontraktlige forpligtelser	14		
Tips- og lottomidler/udlodningsmidler	15		

Noter til årsrapporten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
1 Tilskud, gaver og arv		
Formålsbestemte gaver, tilskud og brugerbetaling (rejser, kurser, fonde mv.)	1.138.667	1.171.700
Ikke formålsbestemte gaver og tilskud	431.249	383.448
Arv	366.506	349.098
Portostøtte	58.319	60.000
Event m.m.	3.900	0
Tips- og lottomidler/udlodningsmidler	1.738.290	1.693.823
Tips- og lottomidler/udlodningsmidler, reg. 2014 - 2016	151.447	0
	<u>3.888.378</u>	<u>3.658.069</u>
2 Indtægtsskabende aktiviteter		
Pjecer mv.	61.714	72.778
Bladabonnement, særudgivelser og annoncer	138.467	142.070
Kommunikationskalender m.m.	5.149	4.486
Skrabespil	178.455	181.575
Videresalg af varer	16.227	15.202
Mobilpay	5.842	300
Diverse indtægter	2.867	4.537
Forsendelsesomkostninger/faktureret	10.596	14.212
	<u>419.317</u>	<u>435.160</u>
3 Omkostninger ved medlemsrelaterede aktiviteter		
Støtte til medlemmer fra Zangger Fonden	106.808	64.716
Projekt It-frivillige	0	2.100
Kursus for ramte og pårørende	0	32.676
Kursus for pårørende	64.477	0
Projekt Mening og Mestring	42.867	198.384
	<u>214.152</u>	<u>297.876</u>

Noter til årsrapporten

	2017	2016
4 Oplysnings- og indtægtsskabende aktiviteter		
Medlemsadministration	150.582	142.626
Bladet Hjernesagen	375.400	353.706
Forsendelsesomkostninger	12.868	11.018
Diverse afasiarrangementer	5.058	2.188
Markedsføring	56.162	36.248
Skrabespil	80.841	92.150
Blodtryksaktiviteter (kalibrering)	5.276	8.487
Vareforbrug, videresolgte varer	3.374	6.952
Oplysningspjecer	65.536	45.587
Fundraising/telemarketing	0	129.018
Fundraising, hjemmeside	0	273.791
Merchandise	28.675	0
Symptomkampagne	0	53.080
Kampagneindsats 2017-2020	127.157	0
Hjernekampagne	315.813	695.527
Indsigtsprojekt	0	6.500
Handleplan layout/trykning	0	11.400
Ny visuel identitet	0	14.375
Regionale medlemsmøder	3.000	3.000
Præsentation om Hjernesagen	0	930
Symposium	56.140	0
Strategiudviklingsproces	113.017	0
Andet varekøb	14.893	11.409
	1.413.792	1.897.992
5 Kursus-, undervisnings- og konferenceaktiviteter mv.		
Temadage om skjulte handicap efter hjerneskade (ældre)	32.622	52.432
Temadag, vilkår for pårørende	0	49.343
	32.622	101.775
6 Støtte til lokalt arbejde		
Kontingentandele til Hjernesagsforeninger	373.560	471.900
Støtte til Hjernesagsforeninger	20.862	12.852
Kommunevalg 2017	11.288	0
Kassererkurser	0	24.008
	405.710	508.760

Noter til årsrapporten

7 Fællesomkostninger	2017	2016
Lønninger og sociale bidrag	3.246.576	3.385.618
Repræsentantskab og ærespris	153.337	132.746
Hovedbestyrelse	41.632	39.628
Nordisk Samarbejde (Hjernesagen)	9.750	8.011
Repræsentation	23.150	15.790
Formandskab, honorar, rejseudgifter og telefon	61.293	11.459
Husleje, el, varme og lokaleomkostninger	416.936	404.893
Drift af fællesfaciliteter	209.774	233.924
Porto, gebyr, kopier/papir	84.279	94.160
Kontorartikler	12.368	8.607
Drift journalsystem	8.898	8.282
Småanskaffelser	11.637	13.014
Servicekontrakter	5.040	4.412
Opdateringer Navision/Teamshare	12.063	3.025
Hjemmeside, supportaftale og hosting	74.695	51.031
Hjemmearbejdsplads	3.165	7.391
Revision og regnskabsmæssig bistand mv.	146.464	144.541
Kontingent DH, ISOBRO, Nordisk Afasiråd, Arvesamarbejde	90.500	49.000
Forsikringer	52.520	64.035
Deltagelse i konferencer	56.695	48.413
Litteratur (NIS)	26.909	39.428
Abonnement Infomedia	39.809	38.157
Ekspertudvalg	0	4.490
Indsamlingsnævnet	3.200	3.100
Rekrutteringsomkostninger	8.795	241.500
Diverse administrations-/personaleomkostninger	35.680	36.762
Momskompensation	-117.521	-98.477
	4.717.644	4.992.940

Noter til årsrapporten

8 Materielle anlægsaktiver

	IT- investeringer
Kostpris 1. januar 2017	364.058
Tilgang	0
Afgang	0
Kostpris 31. december 2017	364.058
Afskrivning 1. januar 2017	146.084
Årets afskrivning	36.521
Afgang	0
Afskrivning 31. december 2017	182.605
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2017	181.453

	2017	2016
9 Værdipapirer		
Nordea Invest Basis 2	721.831	728.794
Nordea Invest Direct	1.307.972	1.308.127
Danske Invest Mix Akk.	1.216.476	1.170.712
Danske Invest Fonde	4.939.788	4.868.357
DI SICAV Europa	0	709.412
Danske Invest Hedge Fixed	857.388	785.801
	<u>9.043.455</u>	<u>9.571.203</u>

10 Likvide beholdninger

Af de likvide beholdninger er i alt TDKK 685 bundet til bestemte formål.

11 Kapitalkonto

Egenkapital 1. januar	8.049.420	8.894.575
Årets resultat overført	-451.753	-845.155
Egenkapital 31. december	<u>7.597.667</u>	<u>8.049.420</u>

Noter til årsrapporten

	2017	2016
12 Kreditorer og skyldige omkostninger		
Skyldige omkostninger	232.103	228.403
Moms	12.710	1.465
Feriepengeforpligtelse	375.744	417.080
Skyldige feriepenge	1.721	14.716
A-skat	73.348	70.880
AM-bidrag	20.314	19.992
ATP	6.059	6.532
Hjernesagsforeninger	0	29.087
	<u>721.999</u>	<u>788.155</u>
13 Henlæggelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år		
Saldo 1. januar	2.598.798	3.204.155
Eksterne tilskud	1.138.667	1.171.700
Interne tilskud	229.473	358.784
Tilbageførte interne tilskud	-221.502	-462.411
Afholdte udgifter	-997.647	-1.673.430
Saldo 31. december	<u>2.747.789</u>	<u>2.598.798</u>
Saldo 1. januar fordeles således:		
Eksterne tilskud	1.713.094	1.277.700
Interne tilskud	885.704	1.926.455
	<u>2.598.798</u>	<u>3.204.155</u>
Saldo 31. december fordeles således:		
Eksterne tilskud	2.204.755	1.713.094
Interne tilskud	543.034	885.704
	<u>2.747.789</u>	<u>2.598.798</u>
14 Kontraktlige forpligtelser		
Foreningens kontraktlige forpligtelser til husleje, fællesomkostninger og IT udgør TDKK 1.793 i uopsigelsesperioden.		

Noter til årsrapporten

	<u>2017</u>
15 Tips- og lottomidler/udlodningsmidler	
Modtagne tips- og lottomidler/udlodningsmidler i 2016	<u>1.738.290</u>
<p>Midlerne er anvendt efter Hjernesagens formål og i overensstemmelse med de beskrevne regler for anvendelse af tilskuddet i brev af 9/4 2014. "Tilskuddet skal anvendes i overensstemmelse med organisationens formål og til arbejde på det sociale område, i form af både generel interessevaretagelse og konkret støtte til for eksempel rådgivning eller anden støttende indsats".</p>	
Lønninger	1.003.467
Tilskud til lokalforeninger	298.848
Husleje	218.776
Drift af fællesaktiviteter/IT-omkostninger	133.174
Forsikring, frivillige	6.025
Revision	78.000
	<u>1.738.290</u>
<p>Omkostningerne indgår som en integreret del af nærværende årsrapport for 2017 for Hjernesagen. Årsrapporten som helhed er revideret af PwC, og der henvises til revisionspåtegningen i årsrapportens side 2-4.</p>	